

บทที่ ๕

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่อง ทักษะการบริหารการศึกษาของเจ้าอาวาสในเขตปกครองคณะสงฆ์ จังหวัดนครปฐม เป็นการศึกษาเฉพาะเจ้าอาวาสในเขตปกครองคณะสงฆ์จังหวัดนครปฐม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้ทักษะการบริหารการศึกษาของเจ้าอาวาสในเขตปกครองคณะสงฆ์ จังหวัดนครปฐม เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการใช้ทักษะการบริหารการศึกษาของเจ้าอาวาสในเขตปกครองคณะสงฆ์จังหวัดนครปฐม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และเพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและแนวทางแก้ไข ต่อการใช้ทักษะการบริหารการศึกษาของเจ้าอาวาสในเขตปกครองคณะสงฆ์จังหวัดนครปฐม โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ พระสงฆ์ในเขตปกครองคณะสงฆ์ จังหวัดนครปฐม โดยใช้วิธีศึกษาเชิงสำรวจรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) กับประชากรกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๖๓ ท่าน ซึ่งใช้วิธีการการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ เพื่อให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับข้อมูล ที่ได้รวบรวมมา สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ (Percentage) สำหรับวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) สำหรับหาค่าระดับความคิดเห็นต่อการใช้ทักษะการบริหารการศึกษาของเจ้าอาวาสในเขตปกครองคณะสงฆ์จังหวัดนครปฐม ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการทดสอบค่าเอฟ (F – test) โดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว(One – Way ANOVA) ในการวิเคราะห์ความแปรปรวนสำหรับเปรียบเทียบความคิดเห็น ต่อการใช้ทักษะการบริหารการศึกษาของเจ้าอาวาสในเขตปกครองคณะสงฆ์จังหวัดนครปฐม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference LSD) จากผลการวิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยการอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

การ ศึกษาวิจัย “ทักษะการบริหารการศึกษาของเจ้าอาวาสในเขตปกครองคณะสงฆ์จังหวัด นครปฐม” สามารถสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

๕.๑.๑ สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการ วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของ ผู้ตอบแบบสอบถาม โดยจำแนกตาม อายุ พรรษา การศึกษาทางธรรม การศึกษาเปรียญธรรม การศึกษาสามัญ ดังนี้

ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ มีอายุตั้งแต่ มากกว่า ๒๕ ปี จำนวน ๑๐๕ รูป คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๙ มีพรรษา ๕ – ๑๐ พรรษา จำนวน ๒๖๕ รูป คิดเป็นร้อยละ ๗๓.๐ มีการศึกษาทางธรรม จบ นักธรรมชั้นเอก จำนวน ๒๘๕ รูป คิดเป็นร้อยละ ๗๘.๕ มีการศึกษาทางเปรียญธรรม ที่ยังไม่ได้ เปรียญธรรม จำนวน ๑๒๐ รูป คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๑ และจบการศึกษา สามัญ ปริญญาตรี จำนวน ๑๗๘ รูป คิดเป็นร้อยละ ๔๙.๐

๕.๑.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับ ความคิดเห็นต่อการใช้ทักษะการบริหารการศึกษา ของเจ้าอาวาสในเขตปกครองคณะสงฆ์จังหวัดนครปฐม

ผลกา รวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นต่อการใช้ทักษะการบริหารการศึกษาของเจ้าอาวาส ในเขตปกครองคณะสงฆ์จังหวัด นครปฐม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = ๓.๘๗$) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้าน สามารถสรุปได้ดังนี้

๑. ด้านทักษะทางด้านเทคนิค

พระสงฆ์มีความคิดเห็นต่อการใช้ทักษะการบริหารการศึกษาของเจ้าอาวาสในเขตปกครอง คณะสงฆ์จังหวัด นครปฐม ด้านทักษะทางด้านเทคนิค โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทุกข้อ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = ๓.๗๘$) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อ พบว่า พระสงฆ์มีความคิดเห็นต่อการใช้ทักษะการ บริหารการศึกษาของเจ้าอาวาสในเขตปกครองคณะสงฆ์จังหวัด นครปฐม อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดย ข้อที่มีความคิดเห็นสูงสุด คือ มีความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างชำนาญมีค่าเฉลี่ย ๓.๘๘

๒. ด้านทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์

พระสงฆ์มีความคิดเห็นต่อการใช้ทักษะการบริหารการศึกษาของเจ้าอาวาสในเขตปกครอง คณะสงฆ์จังหวัดนครปฐม ด้านทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกข้อ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = ๓.๙๒$) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อ พบว่า พระสงฆ์มีความคิดเห็นต่อการใช้ทักษะการ บริหารการศึกษาของเจ้าอาวาสในเขตปกครองคณะสงฆ์จังหวัด นครปฐม อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดย ข้อที่มีความคิดเห็นสูงสุด คือ มีการจัดกิจกรรมต่างๆ ในการบริหารการศึกษาอันจะช่วยเสริมสร้าง มนุษย์สัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคลอื่นมีค่าเฉลี่ย ๓.๙๘

๓. ด้านทักษะด้านความคิด

พระสงฆ์มีความคิดเห็นต่อการใช้ทักษะการบริหารการศึกษาของเจ้าอาวาสในเขตปกครอง คณะสงฆ์จังหวัด นครปฐม ด้านทักษะด้าน ความคิด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทุกข้อ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = ๓.๙๐$) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อ พบว่า พระสงฆ์มีความคิดเห็นต่อการใช้ทักษะการ บริหารการศึกษาของเจ้าอาวาสในเขตปกครองคณะสงฆ์จังหวัด นครปฐม อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดย

ข้อที่มีความคิดเห็นสูงสุด คือ มีความเข้าใจสภาพและสถานการณ์ของการศึกษาโดยรวมมีค่าเฉลี่ย ๓.๙๖

๔. ด้านทักษะด้านความคิดรวบยอด

พระสงฆ์มีความคิดเห็นต่อการใช้ทักษะการบริหารการศึกษาของเจ้าอาวาสในเขตปกครองคณะสงฆ์จังหวัด นครปฐม ด้านทักษะด้าน ความคิดรวบยอด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทุกข้อ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.88$) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อ พบว่า พระสงฆ์มีความคิดเห็นต่อการใช้ทักษะการบริหารการศึกษาของเจ้าอาวาสในเขตปกครองคณะสงฆ์จังหวัดนครปฐม อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีความคิดเห็นสูงสุด คือ เก็บรวบรวม วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลสร้างเป็นองค์ความรู้ใหม่เพื่อพัฒนาการศึกษามีค่าเฉลี่ย ๓.๙๖๑

๕. ด้านทักษะด้านการสอน

พระสงฆ์มีความคิดเห็นต่อการใช้ทักษะการบริหารการศึกษาของเจ้าอาวาสในเขตปกครองคณะสงฆ์จังหวัด นครปฐม ด้านทักษะด้าน การสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทุกข้อ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.87$) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อ พบว่า พระสงฆ์มีความคิดเห็นต่อการใช้ทักษะการบริหารการศึกษาของเจ้าอาวาสในเขตปกครองคณะสงฆ์จังหวัด นครปฐม อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีความคิดเห็นสูงสุด คือ กำกับ ติดตาม การเรียนการสอนของเจ้าอาวาสภายในวัดมีค่าเฉลี่ย ๓.๙๕

๕.๑.๓ ผลการทดสอบสมมติฐานการเปรียบเทียบ การใช้ทักษะการบริหารการศึกษาของเจ้าอาวาสในเขตปกครองคณะสงฆ์จังหวัดนครปฐม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ผลการ ทดสอบสมมติฐาน ทักษะการบริหารการศึกษาของเจ้าอาวาสในเขตปกครองคณะสงฆ์จังหวัดนครปฐม โดยการจำแนกตาม ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ อายุ พรรษา การศึกษาทางธรรม การศึกษาทางเปรียญธรรม และการศึกษาสามัญ ตามสมมติฐาน ดังนี้

สมมติฐานที่ ๑ พระสงฆ์ที่มีอายุ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อทักษะการบริหารการศึกษาของเจ้าอาวาสในเขตปกครองคณะสงฆ์จังหวัดนครปฐม ไม่แตกต่างกันจึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๒ พระสงฆ์ที่มีพรรษา ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อทักษะ การบริหารการศึกษาของเจ้าอาวาสในเขตปกครองคณะสงฆ์จังหวัดนครปฐม ไม่แตกต่างกันจึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๓ พระสงฆ์ที่มีการศึกษาทาง นักระรม ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อทักษะ การบริหารการศึกษาของเจ้าอาวาสในเขตปกครองคณะ สงฆ์จังหวัดนครปฐม ไม่แตกต่าง กันจึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๔ พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษาเปรียญ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อทักษะการบริหารการศึกษาของ เจ้าอาวาสในเขตปกครองคณะสงฆ์จังหวัดนครปฐม ไม่แตกต่าง กันจึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๕ พระสงฆ์ที่มีการศึกษาสามัญ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อทักษะ การบริหารการศึกษาของเจ้าอาวาสในเขตปกครองคณะ สงฆ์จังหวัดนครปฐม ไม่แตกต่าง กันจึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

๕.๑.๔ ปัญหา อุปสรรค และ ข้อเสนอแนะ การใช้ทักษะการบริหารการศึกษาของเจ้าอาวาสในเขตปกครองคณะสงฆ์จังหวัดนครปฐม

การ ศึกษาวิจัย เรื่อง ทักษะการบริหารการศึกษาของเจ้าอาวาสในเขตปกครองคณะสงฆ์จังหวัดนครปฐม กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้ทักษะการบริหารการศึกษาของเจ้าอาวาสในเขตปกครองคณะสงฆ์จังหวัดนครปฐมสามารถสรุปได้ดังนี้

ความคิดเห็นของพระสงฆ์เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในทักษะการบริหารการศึกษา ของเจ้าอาวาสในเขตปกครองคณะสงฆ์จังหวัดนครปฐม

๑. **ทักษะด้านเทคนิค** เจ้าอาวาสบางรูปที่มีอายุมากบวชมานานไม่สามารถใช้สื่อและอุปกรณ์ที่ทันสมัยในการสอนได้ จำนวน ๖ รูป เจ้าอาวาสบางรูปที่มีอายุมากบวชมานานไม่เข้าใจหน้าที่การทำงานของตนเอง จำนวน ๓ รูป และเจ้าอาวาสบางรูปไม่มีการพัฒนาพระภิกษุ-สามเณรภายในวัดให้เกิดประโยชน์ได้ จำนวน ๕ รูป

๒. **ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์** เจ้าอาวาสบางรูปพูดจาไม่สุภาพเรียบร้อยเท่าที่ควร จำนวน ๔ รูป เจ้าอาวาสบางรูปยึดติดในยศ ตำแหน่งหน้าที่การงาน ทำให้มีระเบียบมากในการเข้าพบ จำนวน ๗ รูป

๓. **ทักษะด้านความคิด** เจ้าอาวาสบางรูปยังไม่เข้าใจการจัดรูปแบบการศึกษา จำนวน ๕ รูป เจ้าอาวาสบางรูปไม่มีการกำหนดนโยบายการศึกษา จำนวน ๘ คน

๔. **ทักษะด้านความคิดรวบยอด** เจ้าอาวาสบางรูปไม่มีการเก็บข้อมูลและนำมาวิเคราะห์ทำให้ไม่เกิดองค์ความรู้ใหม่ จำนวน ๕ คน เจ้าอาวาสบางรูปไม่มีการ เปลี่ยนแปลงการทำงานให้มีความทันสมัย จำนวน ๔ รูป

๕. **ทักษะ ด้านการสอน** เจ้าอาวาสบางรูป สอนเหมือนเทศนาทำให้ไม่เข้าใจในการเรียน จำนวน ๕ รูป เจ้าอาวาสบางรูปไม่มีการประมวลผลจากการเรียนการสอนทำให้ไม่ทราบว่าที่สอนประสบความสำเร็จหรือไม่ จำนวน ๔ รูป เจ้าอาวาสบางรูปสอนโดยเน้นตัวเองเป็นจุดศูนย์ทำให้ผู้เรียนไม่มีส่วนร่วมในการเรียน จำนวน ๒ รูป

จากปัญหา อุปสรรคและแนวทางแก้ไขต่อการใช้ทักษะการบริหารการศึกษาของเจ้าอาวาสในเขตปกครองคณะสงฆ์จังหวัด นครปฐม เจ้าอาวาสในเขตปกครองคณะสงฆ์จังหวัด นครปฐมคำนึงถึงทักษะการบริหารการศึกษาทั้ง ๕ ด้านซึ่งได้แก่ ๑. ทักษะทางด้านเทคนิค ๒. ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ๓. ทักษะด้านความคิดรวบยอด ๔. ทักษะด้านความคิด และ ๕. ทักษะด้านการสอน นำมาประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้ทักษะการบริหารการศึกษาของเจ้าอาวาสในเขตปกครองคณะสงฆ์จังหวัดนครปฐม ซึ่งถือเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เนื่องจากเจ้าอาวาสในเขตปกครองคณะสงฆ์จังหวัด นครปฐม ล้วนมีความแตกต่างกัน ทั้งด้านคุณวุฒิและวัยวุฒิ ประสบการณ์การปฏิบัติงาน รวมไปถึงอุปนิสัยใจคอที่แตกต่างกัน แต่สิ่งหนึ่งที่เจ้าอาวาสในเขตปกครองคณะสงฆ์จังหวัดนครปฐมคาดหวังไว้ก็คือ การศึกษาที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพตามเหตุการณ์ปัจจุบัน ซึ่งสิ่งนี้อาจเกิดขึ้นได้หากเจ้าอาวาสในเขตปกครองคณะสงฆ์จังหวัดนครปฐมปฏิบัติทั้ง ๕ ด้าน

ดังนั้น สิ่งที่เหมาะสมที่สุดก็คือ การสนับสนุนและส่งเสริมในการใช้ทักษะการบริหารจัดการ การศึกษาทั้ง ๕ ด้าน ที่กล่าวมานั้นควรให้เกิดขึ้นภายในหน่วยงานแท้จริง เจ้าอาวาสในเขตปกครอง คณะสงฆ์จังหวัดนครปฐมต้องทำตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีต่อชุมชน ที่อยู่ภายในเขตการปกครองได้เห็น เป็นแบบอย่าง และคอยกระตุ้นบุคลากรให้มีการพัฒนาการใช้ทักษะการบริหารการศึกษา เมื่อเจ้าอาวาสในเขตปกครองคณะสงฆ์จังหวัดนครปฐมเกิดความรู้และเข้าใจในการบริหารงาน ก็จะทำให้เกิด ประสิทธิภาพและทำให้เกิดประสิทธิผลอย่างสูงสุด

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง ทักษะการบริหารการศึกษาของเจ้าอาวาสในเขตปกครองคณะสงฆ์ จังหวัดนครปฐม โดยผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นสำคัญและน่าสนใจและนำมาอภิปรายผล ดังนี้

จากผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นของความคิดเห็นของพระสงฆ์ต่อการใช้ทักษะการบริหาร การศึกษาของเจ้าอาวาสในเขตปกครองคณะสงฆ์จังหวัดนครปฐม ในภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน อันเนื่องมาจากหลักทักษะการบริหารการศึกษา เป็นหลักในการบริหารงาน ผู้ที่ศึกษาทักษะการ บริหาร การศึกษา ดีแล้ว จะทำให้เกิดความเข้าใจในการบริหารงานได้ดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่ เกี่ยวข้องของ **ชาตรี รัตนพิพิธชัย** ได้วิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ทักษะการบริหารงานของ ผู้บริหารโรงเรียนกับการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ราชบุรี เขต ๑ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีการใช้ทักษะการบริหารงานอยู่ในระดับมากทุก ด้าน และเมื่อพิจารณารายด้านมีประเด็นที่จะนำมาอภิปราย ดังนี้

๑ . ด้านทักษะทางด้านเทคนิค จากการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของความคิดเห็นของเจ้าอาวาสต่อการใช้ทักษะการบริหารการศึกษาของเจ้าอาวาสในเขตปกครองคณะสงฆ์จังหวัด นครปฐม ด้านทักษะทางด้านเทคนิค โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการพบว่าอยู่ในระดับ มากทุกข้อ ข้อค้นพบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าเจ้าในเขตการปกครองคณะสงฆ์จังหวัด นครปฐม มีความ เข้าใจต่อการใช้ทักษะทางด้านเทคนิค มีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของ **ปรากฏ บุตริยจันโท** ได้ วิจัยเรื่อง “คุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของบุคลากรในสังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย” พบว่า การปฏิบัติตนเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรมของ ผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง ๖ งาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน และยังสอดคล้องกับผลการวิจัย ของ **เนาวรัตน์ แก้วสว่าง** ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแบบความเป็นผู้นำกับการ ใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนมีความเป็นผู้นำในแต่ละแบบอยู่ในระดับมากทุกด้าน

๒. ด้านทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ จากการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของความคิดเห็นของ เจ้าอาวาสต่อการใช้ทักษะการบริหารการศึกษาของเจ้าอาวาสในเขตปกครองคณะสงฆ์จังหวัด นครปฐม ด้านทักษะทางด้านมนุษยสัมพันธ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อค้นพบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าเจ้าในเขตการปกครองคณะสงฆ์จังหวัด นครปฐม มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ในด้านการให้ความรู้ความร่วมมือได้อย่างมีประสิทธิภาพกับบุคคลทั่วไป

ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ **เดรก และ โรว์ (Drake; & Roe)** ได้ขยายแนวคิดเกี่ยวกับทักษะของ **โรเบิร์ต แอล แคทซ์ (Robert L.Katz)** ให้ความหมายของคำว่าทักษะด้านมนุษย์ (Human Skills) ไว้ว่า เป็นทักษะที่ช่วยให้ผู้บริหารทำงานกับปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยการสร้างพลังแห่งความร่วมมือของทีมงาน เพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์การ และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ **ปราคกร บุตรโยจันโท** ได้วิจัยเรื่อง “คุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของบุคลากรในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย” พบว่า การปฏิบัติตนเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง ๖ งาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ **เนาวรัตน์ แก้วสว่าง** ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแบบความเป็นผู้นำกับการใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน อำเภอดงเจริญ จังหวัดพทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนมีความเป็นผู้นำในแต่ละแบบอยู่ในระดับมากทุกด้าน

๓. ด้านทักษะด้านความคิด จากการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของความคิดเห็นของเจ้าอาวาสต่อการใช้ทักษะการบริหารการศึกษาของเจ้าอาวาสในเขตปกครองคณะสงฆ์จังหวัด นครปฐม ด้านทักษะทางด้านความคิด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อค้นพบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า เจ้า อาวาสในเขตการปกครองคณะสงฆ์จังหวัด นครปฐม มีความรู้ ความคิด และมีวิสัยทัศน์การมองไกลในการบริหารงาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ **เดรก และ โรว์ (Drake; & Roe)** ได้ขยายแนวคิดเกี่ยวกับทักษะของ **โรเบิร์ต แอล แคทซ์ (Robert L.Katz)** ให้ความหมายของคำว่าทักษะด้านความรู้ความคิด (Cognitive Skills) ไว้ว่า ผู้บริหารจำเป็นต้องมีความรู้ความคิด มีสติปัญญา และมีวิสัยทัศน์ และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ **ปราคกร บุตรโยจันโท** ได้วิจัยเรื่อง “คุณธรรมและจริยธรรม ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของบุคลากรในสังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย” พบว่า การปฏิบัติตนเกี่ยวกับคุณธรรม และจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง ๖ งาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ **เกศนา พันทาเดช** ได้วิจัยเรื่อง ศึกษาทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตกำแพงนครเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมัธยม ศึกษาในเขตกำแพงนครเวียงจันทน์มีทักษะการบริหารงานทั้งหมด ๕ ด้าน โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับดีมากเกือบทุกด้าน ยกเว้นทักษะทางความรู้ ความคิด อยู่ในระดับปานกลาง และมีความต้องการในการพัฒนาทักษะทั้ง ๕ ด้าน โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้านและอย่างสอดคล้องกับผลการวิจัยของ **เนาวรัตน์ แก้วสว่าง** ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแบบความเป็นผู้นำกับการใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน อำเภอดงเจริญ จังหวัดพทุมธานี ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนมีความเป็นผู้นำในแต่ละแบบอยู่ในระดับมากทุกด้าน และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ **สุภาพร รัตนน้อย** ได้ทำวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงาน กับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สมุทรปราการ เขต ๒ ผลการวิจัยพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ทักษะทางการศึกษาและการสอน ทักษะทางมนุษย ทักษะทางความรู้ความคิด ทักษะทางความคิดรวบยอด และทักษะทางเทคนิค ตามลำดับ

๔. ด้านทักษะด้านความคิดรวบยอด จากการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของความคิดเห็นของเจ้าอาวาสต่อการใช้ทักษะการบริหารการศึกษาของเจ้าอาวาสในเขตปกครองคณะสงฆ์จังหวัดนครปฐม ด้านทักษะทางด้านความคิดรวบยอด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อค้นพบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า เจ้าอาวาสในเขตการปกครองคณะสงฆ์จังหวัดนครปฐม มีความสามารถที่จะประสานกระบวนการสิ่งต่างๆ เข้าด้วยกันในการบริหารงาน ซึ่งแนวคิดเกี่ยวกับทักษะของ **โรเบิร์ต แอล แคทซ์ (Robert L.Katz)** ให้ความหมายของคำว่าทักษะด้านความคิดรวบยอด (Conceptual Skills) ไว้ว่าเป็นความสามารถที่จะประสานสิ่งต่างๆ เข้าด้วยกัน และสามารถที่จะมองเห็นองค์การในภาพรวม ซึ่งผู้บริหารจำเป็นจะต้องรู้ ถึงการพึ่งพาอาศัยกันของส่วนต่างๆ หรือหน้าที่ต่างๆ ขององค์การ และเข้าใจได้ว่าการเปลี่ยนแปลงในส่วนหนึ่งจะมีผลกระทบต่อส่วนหนึ่งอย่างไรบ้างและยัง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ **ปรากฏ บุตรโยจินโท** ได้วิจัยเรื่อง “คุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของบุคลากรในสังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดเลย” พบว่าการปฏิบัติตนเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง ๖ งาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ **เกศนา พันทาเดช** ได้วิจัยเรื่อง ศึกษาทักษะการบริหารงาน ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตกำแพงนครเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกำแพงนครเวียงจันทน์มีทักษะบริหารงานทั้งหมด ๕ ด้าน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับดีมากเกือบทุกด้าน ยกเว้นทักษะทางความรู้ความคิดอยู่ในระดับปานกลาง และมีความต้องการในการพัฒนาทักษะทั้ง ๕ ด้านโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน

๕ . ด้านทักษะด้านการสอน จากการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของความคิดเห็นของเจ้าอาวาสต่อการใช้ทักษะการบริหารการศึกษาของเจ้าอาวาสในเขตปกครองคณะสงฆ์จังหวัด นครปฐม ด้านทักษะความคิดรวบยอด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อค้นพบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า เจ้าอาวาสในเขตการปกครองและคณะสงฆ์จังหวัด นครปฐม เป็นผู้ที่มีทักษะด้านการสอนสำหรับเจ้าอาวาสหรือผู้บริหารในฐานะผู้นำทางการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ **เดรก และ โรว์ (Drake; & Roe)** ได้ขยายแนวคิดเกี่ยวกับทักษะของ **โรเบิร์ต แอล แคทซ์ (Robert L.Katz)** ให้ความหมายของคำว่าทักษะด้านการศึกษาและการสอน (Educational and Intructional Skills) ไว้ว่า เป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารในฐานะผู้นำทางการศึกษา ซึ่งจะต้องมีความรู้ความเข้าใจการสอนและการเรียน จะต้องเป็นผู้มีภูมิรู้ และเป็นนักวิชาการที่ดี และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ **สุภาพร รัตนน้อย** ได้ทำวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๒ ผลการวิจัยพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงมาจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ทักษะทางการศึกษาและการสอน ทักษะทางมนุษย์สัมพันธ์ ทักษะความรู้ความคิด ทักษะทางความคิดรวบยอด และทักษะทางเทคนิค ตามลำดับ

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑. ตั้งเกณฑ์สำหรับผู้ที่จะเข้ารับตำแหน่งเจ้าอาวาสอย่างน้อยควรที่จะจบการศึกษาการประกาศนียบัตรการบริหารกิจการคณะสงฆ์ (ปบ.ส)
๒. ส่งเสริมให้เจ้าอาวาสที่ยังไม่จบปริญญาตรีเข้ารับการศึกษาระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (มจร.)
๓. เจ้าอาวาสควรมีการกระตุ้นบุคลากรให้มีการพัฒนาการใช้ทักษะการบริหารการศึกษา เมื่อเจ้าอาวาสในเขตปกครองคณะสงฆ์จังหวัด นครปฐม เกิดความรู้และเข้าใจในการบริหารงาน ก็จะทำให้เกิดประสิทธิภาพและทำให้เกิดประสิทธิผลอย่างสูงสุด
๔. ทักษะการบริหารงาน ของเจ้าอาวาสในเขตปกครองคณะสงฆ์จังหวัด นครปฐม มีความสำคัญในการ บริหารงาน ทั้ง ๕ ด้าน ในแต่ละด้าน ควรดำเนินการให้เหมาะสมตามภารกิจ โดยเฉพาะทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ซึ่งเจ้าอาวาสในเขตปกครองคณะสงฆ์จังหวัด นครปฐม จำเป็นจะต้องใช้ เพื่อให้การบริหารงานประสบ ผลสำเร็จ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในตนเองและเป็นการจูงใจผู้ใต้บังคับบัญชาให้ร่วมแรงร่วมใจใน การปฏิบัติงาน
๕. ควรนำผลการวิจัย ไปเป็นแนวทางในการประชุม สัมมนา อบรม เพื่อพัฒนาทักษะการบริหารการศึกษาของเจ้าอาวาสในเขตปกครองคณะสงฆ์จังหวัด นครปฐม ให้มีความสามารถในการใช้ทักษะการบริหารได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม
๖. เจ้าอาวาสในเขตปกครองคณะสงฆ์จังหวัด นครปฐม มีทักษะในการบริหารงานในแต่ละด้านต่างกัน เพราะฉะนั้น เจ้าอาวาสในเขตปกครองคณะสงฆ์จังหวัด นครปฐม จะต้องรู้จักเลือกใช้ทักษะแต่ละด้าน โดยอาศัยผลการวิจัยเป็นแนวทางในการตัดสินใจเลือกใช้ทักษะนั้นๆ

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะสำหรับนำผลการวิจัยไปใช้ในเชิงปฏิบัติ

๑. ในทักษะการบริหารการศึกษา เจ้าอาวาสควรมีการกระตุ้นบุคลากรให้มีการพัฒนาการใช้ทักษะการบริหารการศึกษา เมื่อเจ้าอาวาสในเขตปกครองคณะสงฆ์จังหวัดนครปฐม เกิดความรู้และเข้าใจในการบริหารงาน ก็จะทำให้เกิดประสิทธิภาพและทำให้เกิดประสิทธิผลอย่างสูงสุด
๒. ในทักษะการบริหาร การศึกษา เจ้าอาวาสควรให้ความสำคัญในการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม ในองค์กรทุกระดับ เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีในสังคมไทย
๓. ในทักษะการบริหารการศึกษา เจ้าอาวาสควรมีความสม่ำเสมอภาคในการปฏิบัติหน้าที่หรือไม่เลือกปฏิบัติกับผู้ใต้บังคับบัญชา

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

๑. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับทักษะการบริหารการศึกษา ในด้านเทคนิคการใช้เทคโนโลยี และอุปกรณ์ที่ทันสมัย นำไปประยุกต์ใช้ในภาคส่วนต่างๆ แล้วนำผลสัมฤทธิ์ ในการดำเนินงานว่ามาน้อยเพียงใด เพื่อนำมาปรับปรุงใช้งานได้
๒. ควรมีการศึกษารูปแบบทักษะการบริหารการศึกษาในเชิงลึก ที่เหมาะสมกับผู้นำในสังคม เป็นการต่อยอดในความเจริญงอกงามทางการศึกษาที่ยั่งยืน
๓. ควรที่จะส่งเสริมให้มีการศึกษาวิจัยตามสถาบันการศึกษาต่างๆ เพื่อศึกษาวิจัยทักษะการบริหารการศึกษาที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานในสถานศึกษา
๔. ควรที่จะมีการเพิ่มเครื่องมือในการทำวิจัยให้มากขึ้น นอกเหนือจากการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม เช่น การสังเกตพฤติกรรม หรือการสนทนากลุ่ม เพื่อนำข้อมูลที่ได้ มาวิเคราะห์ให้ได้ผลตรงกับทักษะการบริหารการจัดการศึกษาให้ดียิ่งขึ้นไป